

Životopis a vyjádření motivace kandidáta ke jmenování soudcem Nejvyššího správního soudu

Jmenuji se Ivo Pospíšil, narodil jsem se 11. 6. 1978 v Brně do rodiny vysokoškolského učitele a středoškolské profesorky. Můj otec Ivo Pospíšil toho času působí jako profesor slovanských filologií na Filozofické fakultě MU, matka Hana Pospíšilová je již ve starobním důchodu a na částečný úvazek vyučuje anglický jazyk na Střední škole informatiky, poštovníctví a finančnictví v Brně.

Společně s mladším bratrem Janem jsem vyrůstal v harmonickém rodinném prostředí, v němž nás rodiče motivovali především ke studiu humanitních oborů (historie, filologie) a sociálních věd. To předznamenalo moje postoje k těmto oborům a k „učitelství“ jako takovému: již jako student gymnázia jsem navzdory přáním rodičů pochopil, že teoretické bádání, případně pedagogika, jsou pro mé další profesní směřování samy o sobě nedostačující, nebudou-li mít oporu v každodenní realitě a praxi, a naopak mohou být přínosné zase pouze v praxi. Proto jsem se po absolvování Gymnázia Křenová v Brně (maturita z českého, anglického a německého jazyka a dějepisu) rozhodl pro studium práva, avšak současně s tím jsem nastoupil na Filozofickou fakultu MU a začal studovat kombinaci filozofie - politologie.

Právnickou fakultu Masarykovy univerzity jsem ukončil v roce 2001 a obor politologie na Fakultě sociálních studií téže univerzity v roce 2005. V roce 2001 jsem úspěšně složil rigorózní zkoušku z oboru mezinárodní právo veřejné a v letech 2001 – 2005 jsem na Právnické fakultě MU absolvoval doktorské studium.

Již v průběhu studia jsem se snažil dále rozvíjet obojí zaměření: od druhého ročníku jsem trvale spolupracoval jako praktikant s brněnskou advokátní kanceláří a později jsem nastoupil na Mezinárodní politologický ústav MU. Odtud pocházejí mé první pokusy o publikování odborných textů jak z oboru práva, tak politologie (zejména politické tranzitologie). Tento profesní „život podobojí“ mě dále utvrdil v tom, že právo je třeba primárně rozvíjet jako praktické řemeslo (bez exaktní znalosti pozitivního práva a jeho praktického naplňování se nelze obejít), avšak studium a rozvíjení sociálních věd považuji za vhodný a svým způsobem rovněž nezbytný korektiv aplikace (ale též, a možná ještě více, tvorby) pozitivního práva. Má-li právo být skutečným nástrojem nalézání individuální, ale též celospolečenské spravedlnosti (společenského smíru), pak jsou tyto korektivy zcela nezbytné. Dle mého hlubokého přesvědčení právník by si měl být vždy vědom širších sociálních a politických podmínek, z nichž právo vyvěrá, a měl by si být vědom i důsledků do těchto oblastí, které jeho aktivita v nejširším slova smyslu vyvolá. Tento požadavek je silnější v oblastech veřejného práva a zřejmě nejintenzivnější v oborech, které se přímo dotýkají politického života, tj. v ústavním a mezinárodním právu.

Následující činností jsem ve svém profesním životě nadále propojoval jak právní praxi, tak aktivity vědecké a pedagogické. Pokud jde o akademickou sféru, působil jsem například v Mezinárodním politologickém ústavu MU (1999–2001), pracoval jsem krátce jako vědecký pracovník Institutu pro srovnávací politologický výzkum (2005-2006), vyučoval lidská práva a mezinárodní právo na Právnické fakultě MU (2004-2005) a na několika soukromých vysokých školách a od roku 2005 doposud působím jako odborný asistent na Katedře mezinárodních vztahů a evropských studií FSS MU a Katedře evropského a mezinárodního práva PrF MU (v letech 2013 – 2017). Na půdě alma mater jsem se aktivně

účastnil akademického života, byl jsem členem a místopředsedou akademického senátu, řešitelem a spoluřešitelem několika grantových projektů (Judicializace mezinárodní politiky, Ozbrojené konflikty v mezinárodních vztazích po skončení studené války, Mezinárodní lidskoprávní závazky ČR: trendy, praxe, příčiny a důsledky), absolvoval jsem krátkodobé stáže na zahraničních univerzitách a v mezinárodních justičních institucích.

Pokud jde o praktickou činnost právníka, nastoupil jsem po absolvování právnických studií do tehdy nově vytvářené Kanceláře veřejného ochránce práv (2001–2002), avšak záhy jsem využil nabídky věnovat se intenzivněji ústavnímu právu a uplatnit rovněž znalosti svého druhého oboru, jímž je politologie, na Ústavním soudu, kam jsem nastoupil v květnu 2002 jako asistent tehdejší místopředsedkyně Elišky Wagnerové. V roce 2009 jsem byl jmenován vedoucím analytického odboru Ústavního soudu, kde jsem mohl zúročit své dosavadní zkušenosti a znalosti judikatury a současně nově nahlížet na ústavní soudnictví z širších perspektiv. Do současné funkce generálního sekretáře jsem byl předsedou Ústavního soudu jmenován od 1. března 2013. Pokud jde o další profesní aktivity v oblasti právní praxe, v září 2012 jsem složil advokátní zkoušku, od roku 2013 pak aktivně působím ve zkušební komisi ČAK jako zkušební komisař pro obor ústavní a správní právo, a v červnu 2014 jsem byl jmenován členem Legislativní rady vlády. V únoru 2014 jsem obdržel osvědčení NBÚ o bezpečnostní prověrce na stupeň tajné, neboť funkce generálního sekretáře je kumulována i s funkcí bezpečnostního ředitele Ústavního soudu.

Jak již uvedeno shora, moje akademické působení s sebou přináší kromě výuky předmětů, které se týkají oblastí ústavního, evropského a mezinárodního práva, také publikační činnost ve stejných oblastech (přehled publikační činnosti příkládám).

Domnívám se, že je odpovědností všech veřejně činných osob, včetně akademiků, přispívat k budování veřejných institucí svými znalostmi, dovednostmi a zkušenostmi. I v tomto mém postoji se zračí přesvědčení o nutnosti kloubit teorii s praxí. Mám za to, že kvalitní právo vyžaduje obojí: exaktní znalost pozitivního práva, doplněnou právě o ony korektivy, které úmyslně neoznačuji za metaprávní či iusnaturalistické, neboť v mých představách jsou stále ještě součástí širšího pojetí práva. Toto pojetí a takový přístup bych rád nabídl Nejvyššímu správnímu soudu při mé kandidatuře na soudce. Z mé předchozí praxe jsem obeznámen i s ryze soudní činností, velmi dobře znám každodenní práci se soudními, správními či vyšetřovacími spisy, které považuji nejen za úřední listiny, ale nezřídka svědectví o lidských životech a příbězích. Jsem si vědom, že soudce při hledání individuální spravedlnosti musí nalézt v přiměřené míře vztah mezi každodenní rutinou, podpořenou znalostí pozitivního práva, prejudikatury atd., a hledáním subjektivních práv, která jsou přítomna právě v onom každém lidském příběhu, který je ve spise zachycen. Toť, pokud jde o mikroprostředí. Pak ovšem existuje i makroprostředí právního, politického a sociálního systému, v němž se soudy a soudci pohybují. Své působení v roli soudce Nejvyššího správního soudu bych dokázal reflektovat i z tohoto pohledu, v němž bych mohl uplatnit i zkušenost akademickou a orientaci v sociálních vědách. Jak jsem již uvedl, soudce by měl vždy vědět, z jakých sociálních či politických kořenů ten který právní problém vyvěrá a měl by si být vědom důsledků svého rozhodnutí i do této sféry.

Domnívám se, že jsem schopen zúročit i svou dosavadní praktickou a teoretickou zkušenost z ústavního práva. Správní soudnictví totiž považuji za sféru nejbližší ústavnímu soudnictví: předobraz tzv. ústavních stížností, které dnes tvoří gros činnosti většiny ústavních soudů, je dán v činnosti správních soudů v 19. století a v meziválečném období. Judikatura správních soudů z tohoto období je doslova studnicí výkladů základních práv a svobod. Jsem

toho názoru, že do správního soudnictví spadá nejen přezkum individuálních správních aktů, ale v určitém rozsahu i tzv. kontrola norem. Například jsem dlouhodobě zastáncem toho, aby NSS byla svěřena kompetence (s níž ostatně počítá i Ústava ČR) přezkumu normativních aktů územní samosprávy. Správní soudnictví má k této problematice blíže, navíc i z hlediska systémového by svěřením této kompetence NSS bylo vhodnější než dosavadní model, neboť Ústavnímu soudu by následně zbyla kontrola ústavnosti rozhodnutí NSS v řízení o komunální ústavní stížnosti proti rozsudku NSS. Do jisté míry by se tak kultivovala a tříbila judikatura Ústavního soudu, pokud jde o právo na územní samosprávu.

Velkou výzvou v činnosti na NSS by pro mne byla oblast politických práv, zejména pak pokud jde o volební přezkumy a řízení týkající se činnosti politických stran. I v této oblasti bych mohl nabídnout své dosavadní poznatky nejen z oboru ústavního práva, ale i politologie.

Pevně doufám, že svým dosavadním životem jsem prokázal i svou morální a hodnotovou integritu. Pokud jde o můj soukromý život, jsem 14 let ženatý a se svou ženou vychováváme dva syny ve věku 13 a 6 let. Snad i tato okolnost může být pro soudce důležitá: mít kvalitní soukromé zázemí a současně určité sociální kořeny a sociální zkušenost. Mimochodem i rozmanitost sociálních zkušeností považuji pro soudce za důležitou: kolik sociálních zkušeností, tolikrát jsi člověkem. Soudce musí i přes nezbytné expertní znalosti zůstat člověkem a kolikrát je člověkem, o tolik je kvalitnějším soudcem. Z mého životopisu je patrné, že se pohybuji a prošel jsem různými prostředím a jsem schopen komunikace s lidmi z různých prostředí.

V Brně dne 9. dubna 2018

JUDr. Ivo Pospíšil, Ph.D.